

ЕТАПИ РОЗВИТКУ ОБЧИСЛЮВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ В УКРАЇНІ

Подгаєцький О. О.

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Узагальнені етапи розвитку ОТ в Україні.

1. Передісторія (1832–1950 рр.). Цей етап проходить від ідей С. М. Корсакова (1832 р.), винаходу рідких кристалів львівським професором Ю. Планером (1861 р.), «Машини логічного мислення» П. Д. Хруцова та О. М. Щукарьова (1897 та 1914 рр.), ідей про тектологію О. О. Богданова (1922 р.) до відкриття р-п переходу В. Є. Лашкарьовим (1941 р.).

2. Зародження ОТ (1951–1957 рр.). Головними подіями цього етапу є винахід першої ЕОМ «МЭСМ» С. О. Лебедевим (1951 р.) та створення у 1957 р. Обчислювального центру (з 1962 р. – Інститут кібернетики) АН УРСР. У Северодонецьку (тоді ще у Лисичанську) створено Науково-дослідний інститут управляючих обчислювальних машин – майбутній «Імпульс» (1956 р.).

3. Період розквіту ОТ в Україні (1958–1968 рр.). Створена УМШП «Днепр» (1961 р.) Організовується масова підготовка кадрів у Києві (ще з 1956 р.), Харкові (з 1959 р.), Львові (1963 р.). М. М. Амосовим розпочато роботи у напрямі штучного інтелекту (1960 р.). В. М. Глушков у 1963–1964 рр. розробляє ескізний проект «ЕГВЦ» («ОГАС»). Відкриваються заводи ЕОМ, зокрема Київський «Електронмаш» (1965 р.). На Львівському телевізійному заводі розпочала роботу перша в СРСР АСУ підприємством «Львів» (1967 р.).

4. Період зламу (1969–1974 рр.). На даному етапі приймається важке рішення про копіювання американських системи ІВМ «System/360» та «Hewlett Packard» «PDP-11». Проте були значні успіхи в теоретичних розробках. Розпочато розробку бортових ЦЕОМ (1971 р.). Початок виробництва ЕОМ третього покоління (1974 р.).

5. Період переосмислення (1975–1988 рр.). Розпочато активне впровадження АСУ на багатьох підприємствах УРСР. Розпочато виробництво вітчизняних персональних комп'ютерів, з'являються комп'ютери-приставки. Розпочинається розробка вітчизняних САПР. Випуск макроконвеєрних ЕОМ «ЕС-2701» (1984 р.). Створено Відділення інформатики, обчислювальної техніки та інформатизації АН УРСР (1988 р.).

6. Період занепаду (1989–1991 р.). На радянський ринок починають проникати закордонні комп'ютерні компанії. Виробництво комп'ютерів в Україні з 1991 р. здійснювалося, як правило, на базі іноземних комплектуючих (окрім ЕОМ «Поиск» до 1992 р.).